

God arbetsmiljö vid montering av mineralull

Denna information är främst tänkt för dig som arbetar på byggen och andra tillfälliga arbetsplatser, men även för dig som arbetar på fabrik eller på egen hand. Om du följer dessa råd får du en god arbetsmiljö med minimalt obehag av mineralulldamm.

Informationen kommer från Swedisol som är en branschförening för tillverkare av mineralulls-isolering. Tillsammans med våra medlemsföretag — Paroc AB, Rockwool AB och Saint-Gobain Isover AB — satsar vi mycket på forskning och information. Vi arbetar med gemensamma branschfrågor och har genom åren engagerat oss starkt i såväl det svenska som det europeiska arbetet avseende arbetsmiljö, energieffektiva konstruktioner och byggnaders energiprestanda. Mer information om Swedisol finns på hemsidan www.swedisol.se.

Vad säger myndigheterna?

Swedisols medlemsföretag marknadsför mineralull, vilket är samlingsnamnet för glasull och stenull. Ibland används även den vetenskapliga benämningen "syntetiska oorganiska glas-artade (amorfa) silikatfibrer".

Informationen i denna Swedisolskrift baserar sig framför allt på följande handlingar:

- Den europeiska klassificeringsförordningen (CLP) 1272/2008
- Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2004:1 "Syntetiska oorganiska fibrer"
- Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2005:17 "Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar"

I handlingarna nämns ofta flera olika fibertyper. När man läser dem är det därför mycket viktigt att man inte förväxlar kraven avseende mineralull med strängare krav avseende andra fibertyper, exempelvis eldfasta keramiska fibrer, specialfibrer eller kristallina fibrer. Som exempel kan nämnas att AFS 2004:1 ställer krav på medicinska kontroller av arbetstagare som exponeras för dessa fibrer, men att föreskriften inte har detta krav för dem som exponeras för mineralull.

Swedisols skrift ger goda råd och tips om hur den som monterar mineralull kan minska dammängderna och därmed minska obehaget. Skriften kan inte ersätta officiella förordningar och föreskrifter och vi hänvisar till dem för fullständig information.

Hälsoklassning och gränsvärden

Swedisols medlemsföretag marknadsför isolerprodukter med mineralullsfibrer som uppfyller kraven i Anmärkning Q enligt den europeiska klassificeringsförordningen (CLP) och är därför inte klassificerade som cancerframkallande.

I AFS 2005:17 anges nivågränsvärdet till 1 fiber per cm³ luft för mineralulldamm på arbetsplatser. Den som följer råden i denna Swedisolskrift löper minimal riska att överskrida detta gränsvärde.

Planering av isolerarbetet

Välj mineralullsprодукter med format som passar i aktuell konstruktion. Swedisols medlemsföretag levererar produkter som passar i vanligt förekommande svenska konstruktioner, vilket minimerar dammalstrande tillskärning.

I många fall kan onödig dammavgivning undvikas genom att man håller förpackningen intakt fram till användningen. På en byggarbetsplats finns risken att isolerprodukter kan komma till skada om de inte lagras på skyddad plats. Lagra isoleringen så nära montageplatsen som möjligt för att förhindra onödiga omflyttningar.

Gör isoleringsarbetet tidigt i byggnadsskedet, när det finns bra genomluftning och åtkomligheten är god.

Montering av mineralull

Grundregeln för god arbetsmiljö vid montering av mineralull är att inte utsätta sig för damm i onödan. Swedisols rekommendationer avseende skydd är framför allt baserade på Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2004:1.

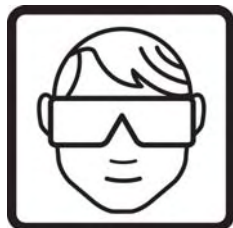
Den mekaniska effekten av fibrer som kommer i kontakt med huden kan orsaka tillfällig klåda, men problemen försvinner när man lämnat arbetsplatsen och tvättat av sig.

Personlig skyddsutrustning

Vid starkt dammande arbete ska skyddskläder användas. Klädseln ska täcka känsliga hudpartier, t ex hals och underarmar.

Vid arbete med dammande material ovanför axelhöjd bör man använda skyddsglasögon, andningsskydd och skyddskläder med huva som täcker axlarna. Skyddskläder bör vara av dammfrånstötande material och utan fickor, slag eller liknande.

På grund av individuella skillnader och skiftande arbetsförhållanden är det bäst att varje person prövar sig fram till det som ger den bästa komforten.

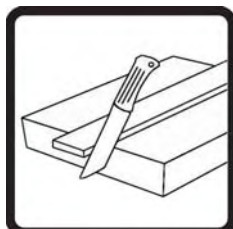
Vid höga dammhalter

Vid dammande arbete, där det inte är tekniskt möjligt att hålla halten av mineralullsfibrer på godtagbar nivå, ska andningsskydd användas. Som regel är det tillräckligt med halvmask med dammfilter klass P2.

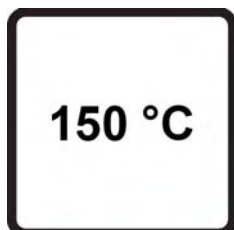
Ventilation

God genomluftning på arbetsplatsen är ett bra sätt att hålla dammhalten nere.

Tillskärning

Viss tillskärning av isoleringen måste göras på arbetsplatsen, även om man utgår från rätt format på skivorna. Skär inte på fri hand! Använd vassa knivar och skär efter mall mot ett jämnt underlag. Vågtandade knivar fungerar bäst, särskilt i hårda skivor. Arbeta inte med motordriven såg om det inte finns effektiv utsugning. Använd inte heller sågar som ger en massa spån och damm. Det som faller ner på golvet kan sedan virvla upp igen.

Höga temperaturer

Bindemedlet i mineralull är stabilt upp till cirka 150 grader. När produkterna första gången upphettas över denna temperatur börjar bindemedlet sönderdelas och bildar då rök och gaser som kan vara irriterande och hälsoskadliga. Då är det viktigt med god ventilation. Om personlig närvaro är nödvändig krävs friskluftsmask. Vid senare upphettningar uppkommer normalt inte några besvär.

Renhållning

Rengöring ska utföras så att dammspridning undviks. Anordningar för att samla upp mineralullsspill ska finnas lätt tillgängliga. Försök att alltid ta vara på spillet direkt. Det underlättar städningen och man undviker onödiga omflyttningar.

Utrymmen där mineralull hanteras ska städas ofta, gärna varje dag. I första hand ska dammsugare användas. Det är mycket olämpligt med torrsopning och blåsning med tryckluft eftersom damm på så sätt virvlas upp och sprids.

Tvätta

För att slippa besvär efter arbetsdagens slut bör man tvätta hela kroppen och byta alla kläder. Det finns olika uppfattningar om hur man bäst avlägsnar fibrer på huden. En del anser att det går bäst med tvål och vatten, andra att en så kall dusch som möjligt är det bästa.

Mer information

Swedisols medlemsföretag tillhandahåller säkerhetsdatablad avseende sina mineralullsprodukter. Dessa kan hämtas på följande hemsidor:

www.isover.se

www.paroc.se

www.rockwool.se

SWEDISOL
Greby Uppsala Gård
540 15 Väring

tfn 0500-46 03 49
mobil 0706 75 85 25

e-post swedisol@telia.com
www.swedisol.se